

enskilda
organisationers
bistånds
samverkan

Swedish
NGO Centre
for Development
Cooperation

Forum Syd
Box 15 407
SE-104 65 Stockholm
Sweden
tel
+46 8 506 370 00
fax
+46 8 506 370 99
e-mail
forum.syd@forumsyd.se
website
www.forumsyd.se
besök/visit
Katarinavägen 20
T-Slussen
postgiro
55 07 79 - 3

Stockholm 2005-04-12

Till: Utrikesminister Laila Freivalds
Biståndsminister Carin Jämtin

Kopia: Kabinettssekreterare Hans Dahlgren
Statssekreterare Annika Söder
Millenniesamordnare Johanna Brismar-Skoog,
Mattias Lentz och Carina Mårtensson

Hej

Många ser 2005 som ett avgörande år för om världen ska kunna nå upp till gemensamma målsättningar om minskad fattigdom eller inte. Och även om alla år är viktiga, innebär höstens FN-toppmöte för att följa upp millenniedeklarationen från år 2000 tveklöst ett viktigt tillfälle för världens ledare att visa konkret handling och visa på resultat när det gäller de internationella överenskommelser som gjorts de senaste åren.

Som samverkansorganisation och en av de ledande aktörerna bland svenska folkrörelser när det gäller policyarbete kring internationell politik för global utveckling vill Forum Syd gärna bidra med några kommentarer kring det dokument som utgör det kanske viktigaste underlaget inför höstens FN toppmöte – FN:s generalsekreterares rapport *In larger Freedom*.

Till att börja med är vi självklart överens om den övergripande målsättningen om en rättvisare värld. Insikten om samspelet mellan fattigdom och säkerhet är också positiv. Det går inte att diskutera säkerhetspolitik utan att samtidigt diskutera utvecklingspolitik. Samtidigt vill vi betona att en mänsklig utveckling kräver att rättighetsperspektivet alltid överordnas. Att alla möjligheter, både att uppnå millenniemålen, och genomföra tidigare FN-beslut, finns på plats är också klart. Liksom att det som görs idag inte räcker. *In larger Freedom* och den deklaration som ligger som förslag till beslut, tar viktiga steg framåt, till exempel att tydligt koppla nationella fattigdomsstrategier till vad som krävs för att uppnå millenniemålen, ambitionen om omfattande skuldavskrivningar och nya finansieringsformer. Men för att målsättningarna i Millenniedeklarationen och andra globala överenskommelser ska kunna bli verklighet behöver förslagen kompletteras.

Forum Syds huvudsakliga oro handlar om att vi har svårt att se någon ambition att komma till rätta med de strukturella problem som gör att många länder, regioner och människor inte har möjlighet att bryta fattigdomsspiralen. Med undantag för ökade biståndstransfereringar och ökad skuldavskrivning, som bägge är bra utan att vara tillräckliga i sig, innebär förslaget i stort sett "business as usual". Det kommer inte att räcka.

Att bara fokusera på millenniemålen – som de nu är skrivna – gör till exempel att flera viktiga aspekter på utveckling tappas bort. Frågor kring demokrati, rättvisa och mänskliga rättigheter finns inte med i dessa målsättningar. En del av detta tas upp i generalsekreterarens rapport utan att återspeglas i förslaget till deklaration.

För att komma till rätta med de utmaningar som ligger framför oss behöver det internationella samfundet visa handlingskraft när det gäller fler frågor av fundamental karaktär än de som presenteras idag.

Vi vill lyfta fram två fundamentala områden som saknas både i rapporten och i förslaget till deklaration och som behöver finnas med i ett meningsfullt arbete mot en hållbar global utveckling.

Det första handlar om det politiska handlingsutrymmet. De flesta är överens om att det inte finns ett givet recept för ekonomisk utveckling och fattigdomsminskning som fungerar i alla länder över hela världen. Många, både folkrörelser och utvecklingsekonomer, menar att möjligheten att kunna välja olika vägar mot utveckling är av största vikt för att lyckas få till stånd en positiv ekonomisk utveckling och därigenom minska fattigdomen. Men rigida konditionalitetskrav från internationella finansiella institutioner låser fast länder i en politisk-ekonomisk utvecklingsmodell de inte valt själva och som i många fall är verkningslös eller direkt kontraproduktiv. Samma sak gäller handelsavtal, både inom ramen för WTO och bilateralt. I teorin är de flesta överens om att handel är ett verktyg som kan fungera bra eller dåligt, inte ett mål i sig. Ändå driver den rika världen på för ökad handel och ökad avreglering som ett självändamål. Världens rika länder, som är de som har makten både som långgivare och den starka handelspartnern måste ge utrymme för olika ekonomiska lösningar. Det handlar både om demokrati, att valda regeringar har reella möjligheter att föra en självständig ekonomisk politik grundad på egna värderingar och målsättningar, och om att dra lärdom av de utvecklingspolitiska erfarenheter som gjorts de senaste årtiondena.

Det andra handlar om stora multinationella företag och deras makt och ansvar. Det är en av de viktigaste och mest relevanta frågorna på den internationella dagordningen och något som gett upphov till mängder med olika initiativ från olika håll. Värt att nämna i relation till FN är den överenskommelse som nåddes under världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg, Sydafrika år 2002, där världens ledare slog fast behovet av regler för företags ansvarighet på global nivå. Det är ett beslut och en diskussion som är helt frånvarande i generalsekreterarens rapport. Vi tror inte att det går att i en process som syftar till att följa upp gemensamma målsättningar om "större frihet" bortse från det inflytande över utvecklingen, både positiv och negativ, som det internationella näringslivet har. För att komma till rätta med utvecklingshinder som brott mot mänskliga rättigheter, korruption och underfinansierade statsbudgetar måste företagen regleras..

Ett akut problem för många utvecklingsländer idag är också de extremt låga råvarupriserna. Rapporten tar upp problemen på utbudssidan men glömmer bort att även prisnivåerna i sig är ett allvarigt problem som behöver adresseras.

Flera av de frågor vi nämner hanteras parallellt i andra institutioner som WTO, EU, Världsbanken och IMF, men bör för den sakens skull inte glömmas bort i millennieuppföljningsprocessen. Tvärtom är det viktigt att i ett sammanhang som säger sig vilja ta ett helhetsgrepp på utveckling under 2000-talet, inte ducka för några frågor.

Rent konkret har vi förstått att det som kommer att förhandlas under de närmaste månaderna är det förslag till deklaration, annexet, som bilagts generalsekreterarens rapport.

Med hänsyn till ovanstående och Forum Syds ståndpunkter i övrigt menar vi att det under kapitel 1 "Freedom from want" bör läggas till ett stycke som handlar om att genomföra de beslut om att aktivt främja företags ansvar och ansvarighet som fattades under WSSD, samt en text som tar upp och slår fast behovet av politiskt handlingsutrymme.

Under kapitel 4 "The imperative for collective action: strengthening the United Nations" bör det vidare tydliggöras att ett effektivt stärkande av FN vore att slå fast att mänskliga rättigheter står över och går före regler och krav från internationella finansiella institutioner samt att multilaterala miljöavtal inom FN:s ram, i de fall de står i motsättning till varandra, står över och går före handelsregler inom WTO och bilaterala överenskommelser.

Med bästa hälsningar

Inger Björk, generalsekreterare Forum Syd

Jerker Thorsell, enheten för globala utvecklingsfrågor